

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.606/2018/8. szám

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú eljárásban személyesen eljáró, a fellebbezési eljárás során Dr. Kulcsár István ügyvéd (cím) által képviselt I.rendű felperes neve i-i (cím) lakos I. rendű, II.rendű felperes neve i-i (cím) lakos II. rendű, a III.rendű felperes neve (cím) III. rendű és a **IV. rendű felperes neve** (cím) IV. rendű felpereseknek - a Dr. **T. B.** bíró által képviselt Gyulai Törvényszék (cím) II. rendű, az Országos Bírósági Hivatal Jogi Képviselési Osztálya (ügyintéző: Dr. **K. N.** és Dr. **É. E.**, cím) által képviselt Szegedi Ítéltábla (cím) III. rendű és a Miskolci Törvényszék (cím) IV. rendű alperesek ellen „soronkívüliség szabálya megsértése tényének, és sérelem tényének megállapítása” iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 7.P.20.457/2018/20. számú ítélete ellen a felperesek által 22. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi egyetemlegesen a felpereseket, hogy fizessenek meg az államnak külön felhívásra 48 000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A felperesek az általuk sérelmesnek tartott eljárások miatt pert indítottak a Kecskeméti Járásbíróság, a Kecskeméti Törvényszék és a Kalocsai Járásbíróság ellen. Az eljáró bíróság kijelölése kérdésében a Miskolci Törvényszék határozott, s az az elsőfokú eljárásra az Orosházi Járásbíróságot, a másodfokú eljárásra a Gyulai Törvényszéket jelölte ki.

A Gyulai Törvényszék előtt folyt egyik eljárás során a felperesek önálló kereseti kérelmet terjesztettek elő az Orosházi Járásbíróság, a Gyulai Törvényszék és a Szegedi Ítéltábla alperesekkel szemben.

A Kúria az eljárás lefolytatására a Miskolci Törvényszéket jelölte ki.

A Miskolci Törvényszék az előtte folyamatban lévő eljárásban hiánypótlásra hívta fel a felpereseket, akik ezt követően a keresetüket kiterjesztették a Miskolci Törvényszék is.

A Debreceni Ítéltábla az eljárás lefolytatására a Debreceni Törvényszéket jelölte ki.

A felperesek pontosított és módosított kereseti kérelmükben annak megállapítását kérték, hogy az alperesek az előtte folyamatban volt eljárásokban a tisztességes eljárás lefolytatásához, és észszerű időn belül történő befejezéséhez való jogukat megsértették, valamint kérték a „soron kívüliség szabálya megsértése tényének, és sérelem tényének megállapítását”. Felsorolták azokat az eljárásokat, amelyek során álláspontjuk szerint az alperesként megjelölt bíróságok megsértették a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 2. § (1) bekezdésében írt jogaikat. Jogsértő magatartásként jelölték meg, hogy több ügyben a per tárgyát önhatalmúlag módosították sérelem megállapításáról sérelemdíj megállapítására; a per tárgyaként kártérítést jelöltek meg, holott ilyen kérelmet nem terjesztettek elő, több esetben kifogásolták a hozott határozatok tartalmát.

A II. rendű alperes a per megszüntetését kérte, elsődlegesen hivatkozva arra, hogy a felperesek által megfogalmazott igény elbírálása nem tartozik peres eljárásra. Érdemben a kereset elutasítását indítványozta.

A III. rendű alperes a kereset elutasítását kérte, hangsúlyozva, hogy a bírósággal szemben indított kártérítési per nem jelenthet új jogorvoslati fórumot a fél számára kedvezőtlen döntést tartalmazó, jogerős határozattal szemben.

A IV. rendű alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította, s kötelezte egyetemlegesen a felpereseket, hogy az államnak fizessenek meg 36 000 forint kereseti illetéket.

A határozata indokolásában a Pp. 2. § (1), (2), (3) bekezdésének idézése után rámutatott, hogy a Pp. 123. §-a szerint megállapításra irányuló kereseti kérelemnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony természeténél fogva, vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet.

Hangsúlyozta, hogy a megállapítási kereset indításának két konjunktív feltétele van, és pedig a jogvédelem szükségessége, valamint a teljesítés követelésének a kizártsága. Megítélése szerint az adott esetben nem volt helye megállapítási kereset előterjesztésének, mert nem volt akadálya annak, hogy a felperesek kártérítésre (marasztalásra) irányuló igényt is előterjesszenek. Mivel a keresetben csak az állított jogsértések tényének megállapítását kérték, sem sérelemdíj, sem kártérítés megfizetése iránti követelést nem fogalmaztak meg, a keresetet a jogszabályi feltételek hiánya miatt el kellett utasítani.

Megjegyezte ugyanakkor, hogy a felperesek ugyan kereseti kérelmüket a Pp. 2. §-ának rendelkezéseire alapították, azonban az tartalmában személyiségi joguk védelme iránti keresetnek tekintendő. A bírói gyakorlat szerint ugyan a tisztességes eljáráshoz való jog nem tekinthető személyiségi jognak, azonban a tisztességes eljáráshoz való jog megsértése az emberi méltóság megsértését is megvalósíthatja, mely miatt a személyiségi jog megsértéséhez fűződő szankciók alkalmazásának lenne helye.

A kereseti érdemével kapcsolatban hangsúlyozta, hogy az alperesek által hozott határozatok tartalmi felülvizsgálatára e perben nem kerülhetett sor, a III. rendű alperes ezzel kapcsolatos érvelését helytállónak fogadta el. Kiemelte, hogy olyan alperesi magatartásra, mulasztásra a felperesek nem hivatkoztak, melyekkel az eljárás észszerű időn belül történő befejezéséhez való joguk szenvedett volna sérelmet. Megjegyezte, hogy a IV. rendű alperes perbeállításával maguk a felperesek járultak hozzá az eljárás elhúzódásához. Megítélése szerint azzal, hogy az alperesek sérelem megállapítása helyett sérelemdíj megállapításaként határozták meg az előttük folyó per tárgyát, a felperesek Pp. 2. § (1) bekezdésében rögzített joga sérelmet nem szenvedett.

Tekintettel arra, hogy az alpereseknek költsége nem merült fel, illetve annak megállapítását nem kérték, e kérdésben határozni nem kellett, ugyanakkor a per tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta következtében feljegyzett kereseti illetéket a pervesztes felpereseknek kell megfizetnie a Pp. 78. § (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 13. § (2) bekezdése alapján.

Az ítélettel szemben a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben kérték a törvényszék határozatának megváltoztatását oly módon, hogy az ítélőtábla állapítsa meg, hogy a II. rendű alperes az előtte folyamatban volt - a fellebbezésben felsorolt - perekben, valamint a per korábbi I. rendű alperese, az Orosházi Járásbíróság az előtte folyt - a fellebbezésben ugyancsak tételesen megjelölt - perekben (összesen 15 eljárás), a III. rendű alperes a fellebbezésben felsorolt 16 eljárásban, míg a IV. alperes az előtte P.20.089/2017. szám alatt folyamatban volt eljárásban megsértették a Pp. 2. § (1) bekezdésében biztosított tisztességes peres eljárás lefolytatásához, és észszerű időn belül történő befejezéséhez való jogukat. Kérték az alperesek költségben való marasztalását.

Kifejtették, hogy azzal, hogy az Orosházi Járásbíróság - mely a Szegedi Ítélőtábla kijelölt határozata alapján járt el az ügyben - keresetüket áttette a Gyulai Törvényszékhez jogellenes döntést hozott, s ezzel a soronkívüliség szabályai is sérelmet szenvedtek. A Gyulai Törvényszék az Orosházi Járásbíróság határozatával szembeni fellebbezések elbírálása előtt elutasította a felperesek kereseti kérelmét, mellyel megsértette a Szegedi Ítélőtábla határozatát, s az eljárási szabályokat is, miután a tárgyalás folyamán hozott végzéseket nem hirdette ki. A II. rendű alperes eljárása során sérültek a soronkívüliség szabályai is az eljárás elhúzódása következtében. A Szegedi Ítélőtábla akkor hozott határozatot a felperesek ügyében, amikor ők keresetüket már kiterjesztették a III. rendű alperesre, amely elmulasztotta az elfogultságának kötelező bejelentését. A IV. rendű alperes eljárása során olyan ügyszám feltüntetésével hívta fel hiánypótlásra őket, mely eltért a keresetlevél ügyszámától, s bár e tekintetben határozatát a Miskolci Törvényszék utóbb kijavította, azt a hibáját nem javította ki, melyet az ügy tárgyának átminősítésével követett el.

Rámutattak, hogy az elsőfokú eljárás során felsorolták mindazokat a jogerősen befejeződött eljárásokat, amelyekben az alperesként megjelölt bíróságok megsértették a Pp. 2. § (1) bekezdésében szabályozott jogaikat, s megjelölték azokat a magatartásokat is, amelyekkel e jogsérelmek megvalósultak, ám ennek ellenére a Debreceni Törvényszék az eljárása során nem bírálta el azt a kifogásukat, hogy a II. rendű alperest arra nem jogosult személy, saját törvényszéki bírója képviselte nem pedig az OBH, így e „képviselő” nyilatkozata nem lett volna figyelembe vehető, hatálytalannak kellett volna tekinteni. A III. és IV. rendű alperes képviselőjében eljáró OBH jognyilatkozata ugyancsak hatálytalan volt, mert beadványában az V. rendű alperes képviselőjeként tüntette fel önmagát, holott e perben nincsen V. rendű alperes. Erre tekintettel pedig nyilatkozata a III. és IV. rendű alperes képviselőjében sem tekinthető hatályosnak. Kártérítési perről nyilatkozott a képviselő, holott ez az eljárás nem kártérítésre irányul, ám a téves hivatkozás miatt elbírálásra

alkalmatlan érdemi ellenkérelme. E körülményekre figyelemmel a keresetnek helyt kellett volna adni.

Felsorolták a Pp. általuk relevánsnak tartott rendelkezéseit, melyeket az elsőfokú bíróság nem vett figyelembe.

A III. és IV. rendű alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozták. Rámutattak, hogy e per nem tekinthető rendkívüli jogorvoslati fórumnak. A III. rendű alperes esetében a felperesek nem jelöltek meg olyan magatartást, mulasztást, ami alapjoguk sérelmét igazolná. Tévesen hivatkoztak arra, hogy már perben álltak volna a III. rendű alperes nevével, amikor az más ügyekben határozatot hozott, ugyanis keresetet 2017. augusztus 29-én nyújtottak be a III. rendű alperessel szemben, amely 2017. július 18-án hozta meg a felperesek által sérelmezett határozatát. A IV. rendű alperes esetében hivatkoztak arra, hogy a Miskolci Törvényszék a keresetlevelet 2018. január 12-én lajstromozta, s január 18-án már kibocsátotta a hiánypótlásra felhívó végzését, azaz nem hátráltatta indokolatlanul a per befejezését. Hangsúlyozták, hogy az elírások nem alapoznak meg kártérítési felelősséget.

A felperesek kifejtették azt az álláspontjukat, hogy ez az ellenkérelem érdemben nem cáfolja meg az általuk a fellebbezésben kifejtetteket.

A II. rendű alperes ellenkérelmében a törvényszék határozatának helybenhagyását indítványozta.

Az ítéletábra a fellebbezést alaptalannak találta.

A felperesek már az elsőfokú eljárás során is több per számát jelölték meg olyanként, melyben - állításuk szerint - az eljárt bíróságok alapjogukat megsértették. A fellebbezésben további ügyszámokat soroltak fel, azonban a Pp. 235. §-ában foglaltakra tekintettel a fellebbezési eljárásban új tény előadására nincsen lehetőség, a kereset kiterjesztése nem megengedett, ezért az újonnan megjelölt ügyekkel kapcsolatos érveléseket az ítéletábra figyelmen kívül hagyta.

Az elsőfokú bíróság mindenekelőtt azért utasította el a keresetet, mert álláspontja szerint megállapítási keresetnek nincsen helye az adott esetben, s ezt az álláspontját az ítéletábra is osztja.

A Pp. 2. §-a szerint a fél az alapvető jogait ért sérelemre hivatkozással sérelemdíjra tarthat igényt. A sérelemdíj fogalmát a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:52. §-a fogalmazza meg a személyiségi jogsértéssel összefüggésben. A szakasz (2) bekezdése értelmében a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. A kártérítési felelősség szabályai szerint a károkozó - az egyéb feltételek fennállta esetén - akkor mentesülhet a felelősség alól, ha felróhatóságának hiányát igazolja.

A Pp. 2. §-ában írt alapjogi sérelem azonban nem azonos a személyiségi jogsérelemmel. A BH2018.275. számú eseti döntésében a Kúria kifejtette, hogy „a tisztességes eljáráshoz való jog nem minősül személyiségi jognak, hanem eljárásjogi alapelv”.

Mindezekre figyelemmel tehát a felperesek a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján nem kérhettek megállapítást, követelésük jogszabályi alapja csak a Pp. 123. §-a lehetett.

A BH2018.169. számú jogesetében tükröződő bírói gyakorlat értelmében, amennyiben az adott jogsérelem orvoslására jogszabály speciális jogorvoslati lehetőséget biztosít, az eljárásjogban szabályozott általános megállapítás jogvédelme nem igényelhető. Ilyennek minősül a Pp. 2. §-a.

Mindezekből következően tehát csak abban az esetben terjeszthet elő megállapítás iránti kereseti kérelmet a fél, ha annak Pp. 123. §-ában írt feltételei fennállnak. Ha e feltételek hiányoznak, s nincs helye megállapításnak, a bíróságnak a keresetet érdemben kell elutasítania (BH2018.52. jogeset).

Téves a felperesek álláspontja a II. rendű alperes képviselétét illetően. A Gyulai Törvényszéket a Pp. 73. § b) pontja értelmében jogszerűen képviselte bírāja. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) szerint a törvényszék jogi személy (21. § (3) bekezdés), a Ptk. 3:1. § (1) bekezdése kimondja, hogy a jogi személy jogképes, jogai és kötelezettségei lehetnek. Ugyancsak a Bszi. szerint a törvényszék képviselője az elnök. A Bszi. 76. § (1) bekezdése szerint az OBH elnökének ugyan feladata, hogy képviselje a bíróságokat a perekben akkor, ha a bíróság törvényes képviselője, az elnöke részére ad meghatalmazást a Pp. 66. § (1) bekezdése alapján. A felekre nem, de a bíróságokra kötelező a 6/2014. számú OBH utasítás, melynek 4. § (1) bekezdése szerint a bíróság elnöke dönt arról, hogy meghatalmazza-e az OBH-t egy adott perben vagy saját hatáskörében gondoskodik a képviselétről. Mindezekre tekintettel tehát az ügyben II. rendű alperesként szereplő Gyulai Törvényszéket jogszerűen képviselte bírāja.

Az OBH nyilatkozata nem hatálytalan attól, hogy az netán elírást tartalmaz vagy a per tárgyát tévesen jelöli meg, hiszen a bíróságok a felek nyilatkozatait a Pp. 3. § (2) bekezdése értelmében nem megnevezésük, hanem tartalmuk alapján bírálják el.

Téves a felperesek okfejtése a kijelölt bíróságok eljárásával kapcsolatban is. A bíróság a hatáskörében eljárva a Pp. szabályai szerint hoz döntést. Ha az eljárás tárgya a kijelölés, akkor az arról határozatot hozó bíróság nem dönthet valamely bíróság hatásköréről. Amennyiben egy járásbíróság helyett kell kijelölnie egy másik bíróságot, az értelemszerűen csak egy másik járásbíróság lehet, függetlenül attól, hogy a járásbíróságnak van-e hatásköre vagy nincs az adott ügyben eljárni. Így tehát akkor, amikor a Szegedi Ítéltábla kijelölte az eljárás lefolytatására az Orosházi Járásbíróságot, ez egyben nem jelentette azt is, hogy a kijelölt bíróság ne észlelhette volna, hogy neki az adott ügyben nincs hatásköre eljárni. A hatásköre hiánya megállapítása esetén a kijelölt bíróság jogszerűen rendelkezhet az ügy hatáskörrel rendelkező bírósághoz való áttételéről.

Amennyiben egy adott ügyben eljáró bíróságot a peres fél perbe állít, ezt a kérelmét új keresetnek kell tekinteni, a folyamatban lévő ügyben az eljáró bíróság nem állítható alperesként perbe, mert ez meg nem engedett kereset-kiterjesztést valósítana meg. A BDT 2009.2142. számú jogesetében írtak szerint valamely megyei bíróság ellen indított polgári perben nincs helye kereset-kiterjesztésnek az ügyben eljáró megyei bíróságra, ha az újonnan előterjesztett kereset ténybeli alapja nem kapcsolódik az eredeti kereseti kérelemhez. A meg nem engedett kereset-kiterjesztést önálló keresetként kell kezelni és iktatni, és nincs kihatása a bíróság kizárása szempontjából az eredeti kereset elbírálására.

Amennyiben egy bíróságot egy másik ügyben beperelnek, ez nem zárja ki az adott bíróságot a Pp. 13. § (1) bekezdés a) pontja alapján az előtte folyamatban lévő ügy elbírálásából. Az eljáró - egyben beperelt - bíróság elfoglaltságát kizárólag a Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontja alapján lehet vizsgálni. Amennyiben erre hivatkozással jelentenek be elfoglaltságot a felek a bírósággal szemben, akkor nincs törvényi akadálya annak, hogy a bíróság az előtte folyamatban lévő ügy érdemében is hozzon határozatot.

A felperesek mind az elsőfokú eljárásban, mind a fellebbezésben hivatkoztak több olyan, az alperesek által a hozott határozataikban, jegyzőkönyveikben elkövetett elírásra, amely megítélésük szerint az állított sérelmük megvalósulását eredményezte. A Pp. 2. § (3) bekezdése abban az esetben teszi lehetővé a sérelemdíj megállapítását, ha a sérelem jogorvoslati eljárásban nem orvosolható. Jogorvoslati eljárásnak tekinthető a kijavítás (Pp. 224. §). A jegyzőkönyv tekintetében pedig a Pp. 118. § (2) és (3) bekezdése alapján van helye a jegyzőkönyv kiegészítésének, kijavításának, s ez is jogorvoslatnak tekintendő.

A bíróság egyébként a Pp. 213. § (1) bekezdésének megfelelően a keresetről határoz, így nincs döntő jelentősége annak, hogy a határozata fejrészában hogyan tünteti fel a per tárgyát, ha a keresetről döntött. Az adott esetben mind az alperesként megjelölt bíróságok, mind az elsőfokú bíróság az előttük folyamatban volt ügyben előterjesztett keresetről határoztak.

Tévesen állítják a felperesek, hogy az Orosházi Járásbíróság végzése ellen benyújtott fellebbezést a Gyulai Törvényszék másodfokú bírósággént nem bírálta volna el. A határozatot a II. rendű alperes a Pp. szabályainak megfelelően nem tárgyaláson hozta, így téves a felperesek azon állítása is, hogy a határozat kihirdetésének elmulasztásával valósított volna meg jogsérelmet a terhükre az eljáró bíróság.

Helytállóan tért ki arra is az elsőfokú bíróság, hogy a felperesek által megjelölt határozatok tartalma sem kártérítés, sem sérelemdíj alapja nem lehet, mert a bíróság feladata az, hogy határozatot hozzon, ami fogalmilag nem lehet jogellenes. Ennek hiányában pedig sem kártérítés, sem sérelemdíj nem követelhető.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján.

A fellebbezési eljárás során is pernyertes alpereseknek költsége nem merült fel, ezért az ítéletábrának arról nem kellett határoznia.

Az ügy tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta következtében feljegyzett fellebbezési illetéket az eredménytelenül fellebbező felpereseknek kell megfizetni a Pp. 78. § (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Debrecen, 2018. december 13.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-